

ВЕЧЕР ☆ 21 февруари 1996 година

, 10108, 11,

КУЛТУРА

ИЗЛОЖБИ

Движење на уметничкиот отпор

● (КОН ИЗЛОЖБАТА НА ХЕРМАН ГЛЕКНЕР ВО МУЗЕЈОТ НА СОВРЕМЕНАТА УМЕТНОСТ ВО СКОПЈЕ)

Кога некој млад и неетаблиран македонски уметник би понудил изложба на ликовни дела со слична содржина на оние на Херман Глекнер, (изложени деновиве во Музејот на современата уметност), веројатно би бил одбиен со објашњение дека тука нема доволно материјал за изложба, дека уште треба да работи на детали или дека технички тие не се перфектни и чисти.

Оваа претпоставка не оди на штета на Глекнер, од едноставна причина што неговите цртежи, гвашеви, графики и колажи изработени во периодот од 1909 – 1985 преживеале два тоталитарни режима и многу „преврати“ во ликовната уметност без да изгубат од свежина и провокативност. Што е она што во овие дела многумина би ги навело своите деца да ги прогласат за генијалци, а стручњаците би ги испровоцирало да ги бранат? Тоа е токму играта, недовршеноста, неоптовареноста со перфекционизам кој и онака често е постигнат на ниво на спонтаност и едноставна суптилност.

Кариерата на Херман Глекнер е специфична: германски уметник кој, творејќи во по-ранешната Источна Германија, долго време немал можност да биде презентиран на светската јавност, особено поради тоа што, како и во времето на Хитлер, својата поетика програмски не ја усогласил со владеачката социјал реалистичка тенденција, а сега, токму поради тоа, е одбран да биде еден од најрепрезентативните уметници што одолеале на сите диктати и ги следеле сопствените патеки на истражување.

Во случајот на Глекнер тие патеки се дивергентни, најмногу поради тоа што не бил под влијание на некоја Академија или школа; па дури ни на групата „Der Brücke“ формирана токму во Дрезден, градот во кој Глекнер го поминал целиот свој живот. Неговата опре-

ХЕРМАН ГЛЕКНЕР: „ЦРВЕН ПРОФИЛ НА ЦРВЕНО ГРУБО ПЛАТНО НА ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ“

делба за апстрактната уметност која наликува на конструктивистичките решенија (авторот се оградувал од било каква врска со конструктивизмот) промилегла не толку од проучување на ликовната теорија колку од опсаднатоста со проучување на геометриските и физичките закони прикриени во првидниот хаос на природата. Така, експериментирајќи со технологијата на графиката, со медиумот на дизајнот, делата на Глекнер сепак никогаш не ја изгубиле врската со реалноста иако не претставуваат нејзино подражување.

Изложбата на Херман Глекнер е интересна и од еден друг, едукативен аспект: како, со одбрана и промислена стратегија, една земја може да презентира и промовира свои уметници кои добиле аура на посебност во контекст на историските промени, иако нивното творештво не било почитувано во нивното време.

Сузана МИЛЕВСКА